

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

بیژن نیابتی
۲۴ اپریل ۲۰۱۹

زلزله سیاسی در ترکیه

هفته سال پس از روی کار آمدن حزب عدالت و توسعه و هفته روز پس از انتخابات ۳۱ مارچ ۲۰۱۹ بالاخره حکم شهرداری "اکرم امام اُغلو" کاندیدای اپوزیسیون در کلانشهر ستانبول پس از کشمکشهای بسیار به دست او داده می شود. رهبریت اقتدارگرای رجب طیب اردوخان برای اولین بار طی انتخابات محلی شهرداری ها و شوراهای شهر ترکیه علاوه بر شهرهای بزرگی چون ازمیر، آنتالیا و چند شهر دیگر، همزمان در انقره پایتخت و در کلانشهر ستانبول با چنان شکست خردکننده ای مواجه می شود که هنوز پس از گذشت سه هفته از گجی آن رهایی نیافته است. دست به دست شدن قدرت در این دو شهر پس از یک ربع قرن تعادل قوای سیاسی را در کل ترکیه تغییر داده و اسطوره شکست ناپذیری اردوخان و حزیش را در هم شکسته است. حزب حاکم اما به هیچ قیمتی حاضر به پذیرش این شکست نیست.

انتخابات محلی در روال معمول تأثیر چندانی بر سیاست کشورها به ویژه در کادر سیستمهای اقتدارگرائی همچون حاکمیت کنونی در ترکیه نمی گذارند و نباید هم بگذارند. اما پیروزی حزب جمهوری خلق و جبهه پشتیبانش موسوم به "ائتلاف ملت" در انتخابات کلانشهر ستانبول یک استثناست که اگرچه قاعده کلی را نقض نمی کند اما رأس و قاعده تشکیلات رئیس جمهور اقتدارگرا را در هم ریخته و پس لرزه های آن نیز در آینده نچندان دوری خود را بر کل حاکمیتش تحمیل خواهد کرد.

قرار نبود! که حزب عدالت و توسعه ستانبول را از دست بدهد. شهرداری این کلانشهر یک منبع درآمد چند میلیارد دلاری و مرکز معاملات پشت پرده حزب حاکم با رانتهای نجومی برای "رئیس" و حزب و اعوان و انصار و خانواده اش بوده است. اردوخان از این شهر به مثابه عشق خود یاد می کرد. از اینجا بود که درست یک ربع قرن پیش یعنی در سال ۱۹۹۴ با انتخابش به عنوان شهردار ستانبول سیر صعودی به رأس هرم سیاسی ترکیه را آغاز کرده بود. اینبار هم برای نگه داشتن این شهر نخست وزیر سابقش "بن علی ییلدرم" را واداشته بود تا با رها کردن پست ریاست قوه مقننه، نامزد حزب در یک انتخابات محلی گردد.

چینی ها مثلی دارند با این مضمون که خدا اگر بخواهد حاکمی را به زیر کشد اول از همه عقلش را می گیرد. هیچ کس بیشتر از خود اردوخان در سالهای اخیر به ویژه سالهای پس از اعتراضات پارک گزی در ۲۰۱۳ به او ضربه وارد نکرده است. مواضع دائماً تغییر یابنده او بعضاً هیچ نشانی از عقلانیت سیاسی با خود ندارد. او نمونه آشکار اصل

بدیهی و هزاران بار تجربه شده "قدرت فساد می آورد" می باشد. اصلی که نه انقلابی می شناسد و نه ارتجاعی. هرکجا، تأکید می کنم هرکجا که قدرت متمرکز و غیرمسئول می شود با خود فساد می آورد. هیچ رهبری سیاسی و هیچ پیشوای ایدئولوژیک در نقطه تمرکز قدرت مطلقه به دور از این فساد نیست و رجب طیب اردوخان نیز!

قطب بندی خطرناک میان خودی و غیرخودی، سیاست شیطان سازی در ارتباط با مخالف و منتقد، تلاش مستمر در قبضه کردن رسانه های خصوصی و دولتی و ایجاد رعب و وحشت در میان روزنامه نگار و وکیل و قاضی و دادستان در راستای اعمال نفوذ بر قوه قضائیه، سوء استفاده بی رویه از مارک همکاری با تروریسم بر کل اپوزیسیون به شمول بزرگترین بخش آن یعنی همین طرف پیروز انتخابات شهرداریها، جدائی از پایگاه اجتماعی و رسوخ رشوه گیری و رانت خواری در بالای حزب و خلاصه در رأس همه اینها شرایط بد اقتصادی دست به دست هم داده و نتایج این انتخابات را رقم می زند.

قبلاً در مطالبی که در رابطه با ترکیه نوشته ام به معضل بی آلترناتیوی در مقابل اردوخان هم اشاره کرده بودم. همینطور نوشته بودم که تنها آلترناتیو بالقوه یعنی حزب دمکراتیک خلقها و رهبر کاریسما تیک و دوست داشتنی آن "صلاح الدین دیمیرتاش" که هم اکنون اسیر حاکمیت و در زندان به سر می برد نیز به دلیل نزدیکی سیاسی به خلق کرد و تشکیلات پ - ک - ک فاقد پتانسیل جلب آرای مکفی در میان کل مردم ترکیه بوده است. این معضل بی آلترناتیوی باعث شده بود که اردوخان و حزیش با دست باز و بی هراس از هر صندوق و هرانتخابی به اعمال سیاستهای اقتدارگرایانه خود بپردازند و از انتخاباتی به انتخابات بعدی وارد و هفده سال متوالی هم پیروز بیرون آیند. این انتخابات از همین نقطه مستقل از آن که چه پیش آید، معضل آلترناتیو اردوخان را در چهره "اکرم امام اُغلو" حل کرده است. اگر دولت اردوخان تا انتخابات ریاست جمهوری در سال ۲۰۲۳ هم بتواند دوام بیاورد که خود اینهم مورد تردید است اپوزیسیون او حتماً در آن کارزار با دست پر به مصاف حاکمیت خواهد رفت.

هفده سال متوالی حزب عدالت و توسعه همواره با یک اکثریت قاطع به تنهایی حکومت کرده است. هر کجا هم که با مشکل اکثریت مطلق آراء روبه رو شده بود یا مثل انتخابات جون ۲۰۱۵ انتخابات جدید به راه انداخته بود یا همچون رفراندوم تغییر قانون اساسی در اپریل ۲۰۱۷ با فشار و اعمال نفوذ بر کمیسیون عالی انتخابات نتایج نامطلوب را به نفع خود تغییر داده بود. در پایان شمارش آرای رفراندوم آنجا که آراء بر به بر پیش می روند، یک رقم نزدیک به دو میلیون رأی باطله به حکم کمیسیون عالی انتخابات بازشماری و به حساب تغییر قانون اساسی از نظام پارلمانی به نظام ریاستی مورد حمایت حزب اردوخان ریخته می شوند.

اینبار هم حاکمیت اقتدارگرا در همه جا به ویژه در پایتخت و مهمتر از پایتخت در کلانشهر ستانبول همین ریل را می خواست برود ولی نشد. آژانس دولتی آنادولی که وابسته به شخص اردوخان است و نتایج انتخابات را لحظه به لحظه به سیستم رسانه ئی منتقل می کرد در نقطه شمارش نود و پنج درصد آرای ستانبول به یکباره اطلاع رسانی را در آخرین ساعات شب ۳۱ مارچ و در شرایطی که اختلاف آراء را با اندکی بیش از سه هزار رأی به نفع "بن علی بیلدرم" گزارش کرده بود متوقف و تا صبح روز بعد از هرگونه اطلاع رسانی خودداری می کند. "بن علی بیلدرم" هم در ساعت یازده همان شب به فرموده در تلویزیون حاضر شده و خود را پیروز قطعی انتخابات معرفی می کند. علاوه بر این چند ساعت بعد در ساعت پنج صبح نماینده حزب نیز جلوی دوربین آمده و مسأله انتخابات را خاتمه یافته تلقی و پیروز انتخابات ستانبول را نیز کاندیدای "ائتلاف جمهور"، "بن علی بیلدرم" اعلام می کند.

در این نقطه ظاهراً به روال گذشته همه چیز برای ستانبول خاتمه یافته به نظر می آید. در انتخابات قبلی ریاست جمهوری در همین سال گذشته نیز همینطور شده بود. در آنجا هم "محرم اینجه" کاندیدای مخالف اردوخان که حمایتهای

بسیاری را در جریان انتخابات توانسته بود کسب کند در همان شب انتخابات بر اساس نتیجه آرای اعلام شده توسط همین آژانس دولتی آنادولی مقابل دوربین ظاهر شده و خلاف انتظار همه از جمله حزب خود پیروزی رجب طیب اردو خان را تبریک گفته و غائله را ختم کرده بود .

اینبار اما دو چیز معادله را در انتهای شب تغییر می دهد. "اکرم امام اُغلو" بلافاصله پس از اعلام پیروزی رقیب در یک کنفرانس مطبوعاتی حاضر شده و با اتکاء به داده های دقیقی که از حوزه های انتخاباتی در دست دارد و به تأیید مراکز مختلف رأی گیری هم رسیده ، اعلام می کند که بر اساس نتایج حدود ۹۸ درصد کل صندوقهای رأی با نزدیک به سی هزار رأی اختلاف از رقیب خود پیشی گرفته است . بدین ترتیب او نیز خود را طرف پیروز انتخابات ستانبول معرفی کرده و توقف مشکوک گزارش شمارش آراء توسط خبرگزاری دولتی آنادولی را به زیر علامت سؤال می برد . او می گوید حق کسی را نمی خواهد بخورد اما به کسی هم اجازه نمی دهد که حقش را بخورد . با این موضعگیری او نشان می دهد که خلاف " محرم اینجه " در انتخابات ریاست جمهوری گذشته اینبار او به هیچ قیمتی زیر بار رقم سازیهای خبرگزاری آنادولی نخواهد رفت و مصمم به حفاظت از آرای رأی دهندگانش هست . امام اُغلو تا صبح روز بعد بدون لحظه ای پلک بر هم زدن طی نزدیک به دوازده کنفرانس مطبوعاتی به طور مستمر رسانه های داخلی و بین المللی را تغذیه اطلاعاتی کرده و پیگیرانه خواهان اعلام نتایج توسط کمیسیون عالی انتخابات ترکیه می شود .

فاکتور دیگر اقدام شبکه سراسری و پربیننده " فوکس " ترکیه مبنی بر استمرار برنامه ویژه انتخابات با کارشناسان حاضر در آن تا نزدیکیهای صبح روز بعد و اطلاع رسانی مستمر از اوضاع و احوال متغیر انتخابات می باشد . این شبکه از معدود شبکه های تلویزیونی در سیستم رسانه ئی ترکیه می باشد که به دلیل سرمایه گذاری خارجی در آن تحت نفوذ اردو خان و حزبش نبوده و خبرهای مربوط به اپوزیسیون رنگارنگ ترکیه را حتی المقدور منتشر می کند . به غیر از این شبکه و چهار پنج شبکه دیگر نزدیک به حزب جمهوری خلق و علویان ترکیه چیزی نزدیک به سی چهل کانال دیگر یا وابسته به " رئیس " و دار و دسته اش می باشند و یا همچون شبکه های خبری سی ان ان ترک ، خبر ترک و یا ان تی وی توسط آنان مرعوب و در چارچوب سیاستهای حاکم عمل کرده و می کنند .

صبح روز بعد " سعدی گون " رئیس کمیسیون عالی انتخابات در مقابل دوربینها حاضر و با اشاره به این که شمارش آراء هنوز تمام نشده ، " اکرم امام اُغلو " را با یک اختلاف بیست و هفت هشت هزارتائی جلوتر از رقیبش اعلام و بدین ترتیب بر ادعاهای او صحه می گذارد . از همه مهمتر در پاسخ به سؤالی در ارتباط با خبرگزاری دولتی آنادولی " سعدی گون " جمله جالبی را به کار می برد . او می گوید خبرگزاری آنادولی اصلاً مشتری ! من نیست و من نمی دانم که آنها اطلاعات خود را از کجا می گیرند . آنها موقعی که نتایج بیش از نود و پنج درصد آراء را اعلام کرده بودند من تازه وارد سیستم کامپیوتری خود شده بودم !

از این نقطه به بعد مارتن نفس گیر دریافت حکم شهرداری ستامبول آغاز می شود . حزب حاکم پس از رفع موقت شوک وارده به میدان آمده و مدعی می شود که داستان خاتمه یافته نیست و شمارش آراء هنوز ادامه دارد . بعد خواهان باز شماری آرای باطله می شوند . قدم بعدی اعتراض به انتخابات یک منطقه ستانبول به دلیل تقلب و خطاهای فاحش می باشد . آنها خواهان ابطال و تجدید انتخابات در " بیوک چکمه " می شوند .

نمایندگان حزب یکی پس از دیگری در مقابل دوربینها حاضر شده و سخن از تقلب ، توطئه و حتی خیانت در میان مسئولین مراکز رأی گیری که از قضاء توسط خود دولت گمارده شده بودند می رانند . حتی صحبت از نفوذ دوباره بقایای جریان سرکوب شده فتح الله گولن در حوزه های رأی گیری می کنند . اردو خان و حزبش همراه با متحدانش یعنی حزب فاشیستی حرکت ملی با سر وارد باتلاقی می شوند که با هر دست و پازدنی بیشتر در آن فرو می روند . در آخر

نیز با بردن سه چمدان به اصطلاح سند و مدرک به محل استقرار کمیسیون عالی انتخابات ترکیه خواهان ابطال کل انتخابات ستانبول می شوند.

تصویر کردن جریانی در حاکمیتی که در سالهای اخیر به ویژه از مقطع کودتای کنترل شده پانزده اگست ۲۰۱۶ شمشیر را از رو بسته و تبدیل به یک حکومت بشدت انحصارطلب و اقتدارگرا گردیده در قالب طرف مورد ظلم واقع شده بیشتر به یک کمدی تراژیدی می ماند که فراتر از آن که خنده دار یا گریه دار باشد مهوع است. آدم را یاد مظلومیت خط امام سابق و اصلاح طلبی تحت ستم! در ایران خودمان می اندازد. اینها تازه در شرایطی است که حزب عدالت و توسعه و شریک انتخاباتی اش حزب حرکت ملی ظاهراً اکثریت آراء را در سطح ترکیه به ویژه در روستاها و شهرهای کوچکتر همینطور شوراها و شهرهای انقره و ستانبول همچنان از آن خود کرده اند. در مناطق کردنشین به ویژه در "شیرناک" آنها توانستند که با وارد کردن سربازان و پولیس مستقر در منطقه مرزی برای رأی دادن به کاندیدای حزب حاکم، شهرداری آنجا را از دست حزب دمکراتیک خلقها بیرون بکشند و کمیسیون عالی انتخابات نیز در آن مناطق به هیچ کدام از اعتراضهای مشابه اعتراضات حزب حاکم در ستانبول توسط کردها ترتیب اثر نداده و همه را تا این لحظه رد کرده است.

اما شاهکار این انتخابات چگونگی ورود همین حزب دمکراتیک خلقها (ه.د.پ) به انتخابات شهرهای بزرگ بود، تا آنجا که بدون ورود هشیارانه این حزب در بسیاری نقاط و در رأس همه شهرها در ستانبول پیروزی اپوزیسیون به واقع جزو محالات بود. آنها خلاف کلیه انتخابات پیشین، به غیر از مناطق کردنشین که پیرویشان حتمی بود در تمامی نقاط دیگر با عدم معرفی کاندیدا تاکتیک حمایت غیرفعال از نامزدهای اپوزیسیون یعنی "ائتلاف ملت" را اتخاذ کردند. حزب دمکراتیک خلقها که فقط در کلانشهر ستانبول از یک آراء دوازده درصدی برخوردار است موفق می شود که با عدم معرفی کاندیدای خودی و قانع کردن بدنه اجتماعی اش به حمایت از اپوزیسیونی که کمترین نقطه اشتراک و سمپانی نسبت به آن در میان حزب و هوادارانش موجود بوده است، آراء حداقل ده درصد آنان را به نفع "اکرم امام اُغلو" وارد کرده و نتیجه انتخابات را تعیین تکلیف کند. در واقع بخش بزرگی از آراء شهردار جدید بیش از آن که از "حب علی" بوده باشد حاصل "بغض معاویه" می باشد. برای ه.د.پ و بسیاری دیگر در میان چپ ترکیه اصلاً مهم نبود که چه کسی برنده می شود، مهم شکست یا تضعیف جریان اقتدارگرای حاکم و همدستان فاشیستشان در کل جغرافیای سیاسی ترکیه بوده است. تاکتیک که موفق هم می شود.

کمیسیون عالی انتخابات هنوز نتایج قطعی ستانبول و تصمیم نهائی برای رد یا قبول تقاضای تجدید انتخابات را اعلام نکرده است. فشار بر یازده قاضی عضو این شورا از هر دو طرف ادامه دارد. دو روزنامه نزدیک به اردوخان اسامی و عکسهای آنان را خلاف قانون منتشر می کنند. در شرایطی که فشار حزب حاکم و دار و دسته فاشیستی حزب حرکت ملی بر آنها بیشتر در پشت پرده جریان دارد، فشار اپوزیسیون بیشتر در جلو صحنه و در به میدان کشاندن عنصر اجتماعی از سوئی و بسیج تشکیلاتی در حفاظت از صندوقهای رأی به هنگام بازشماری آراء و اطلاع رسانی مستمر و تغذیه سیستم رسانه ئی در داخل و خارج ترکیه از سوی دیگر می باشد.

روز یکشنبه ۲۱ اپریل میتینگ چند صد هزار نفره اپوزیسیون که تنها پرچم ترکیه را حمل می کردند در منطقه مال تپه ستامبول با سخنرانی "اکرم امام اُغلو" انجام گردید که به نوبه خود معنای یک نمایش قدرت در شرایط کنونی را داشت. مورد حمله قرار گرفتن همزمان رهبر حزب جمهوری خلق توسط لمپنهای وابسته به جریان حاکم و اقدام به لینچ او در جریان تشییع جنازه یکی از نیروهای کشته شده در نبرد با رزمندگان حزب کارگران کردستان (پ.ک.ک) در مقابل چشمان نیروهای امنیتی در عین حال نشان از حدت و شدت وضعیت انفجارآمیز کنونی در فضای سیاسی ترکیه دارد.

مستقل از آن که چه پیش آید و کمیسیون عالی انتخابات چه تصمیمی بگیرد در ترکیه چیزی به وضوح چرخیده است . رجب طیب اردو خان و حزبش دیگر به جایگاه سابق باز نخواهند گشت . تصمیم به ابطال انتخابات و تجدید آن اگرچه هیچ مبنای قانونی نداشته و ندارد با اینحال کلانشهر ستانبول را بار دیگر به دامن او برنخواهد گرداند . به باور من حتی در صورت تجدید انتخابات هم آرای امام اغلو یک افزایش حداقل دو سه درصدی را خواهد داشت . ضمن این که راضی کردن بن علی بیلدرم برای پذیرش کاندیداتوری دوباره هم علی رغم حرف شنوی بی چون و چرایش در مقابل رجب طیب اردو خان چندان ساده و آسان نخواهد بود .

باری ، قبلاً هم گفته ام که ترکیه برای ایران یک نقش ستراتیژیک دارد . هرگونه تغییر و تحولی در ساختار سیاسی این کشور تأثیرات بلافصل خود را نه تنها بر صف بندیهای سیاسی موجود در خاورمیانه که بر رویارویی های نظامی در تقدیر در رابطه با تعیین تکلیف رژیم جمهوری اسلامی و تغییرات جغرافیائی متعاقب آن خواهد گذاشت . آغاز دور جدید پروژه " رژیم پنج " در سودان و الجزایر و تصمیم به سپردن تمامی لیبیا به دست جنرال حفتر کارگزار سابق سازمان اطلاعات مرکزی امریکا همگی نشانه های کلید خوردن دوباره " طرح خاورمیانه بزرگ " و فعال شدن " جناح بازها " در این منطقه است .

لیست گذاری سپاه پاسداران از یکسو و رادیکالیزه کردن آن با تغییر فرماندهی و آوردن پاسدار سلامی از سوی دیگر در کنار سخنرانی سید حسن نصرالله در رابطه با محتمل دانستن مرگ خود و بسیاری از مسؤولین حزب الله لبنان در نبرد آتی ، ماندن نتانیا هو در رأس دولت حرامزاده اسرائیل علی رغم پرونده های متعدد فساد و کلاهبرداری و خلاصه اقدامات وقفه ناپذیر دولت ترمپ در راستای تشکیل به اصطلاح ناتوی عربی با شرکت مزدوران محلی ایالات متحده و در رأس همه آنها محاصره کمرشکن اقتصادی و تحریمهای نفس گیر علیه ایران در کنار ورود ابرقدرت مذکور به شرایط مشابه پیش از تهاجم نظامی امریکا به عراق همه و همه نشانه های خوبی در افق سیاسی ایران و منطقه نیستند . جابه جایی مسالمت آمیز قدرت سیاسی اگر در ترکیه امکان پذیر باشد در ایران اما هرگز امکان پذیر نخواهد بود .

دوم اردیبهشت [ثور] ۱۳۹۸